
kenkamer, C.M. van der Kemp, advocaat, en jhr. J.A. Singendonck van Dieden, commies-griffier Eerste Kamer. De zes werden gesecondeerd door zeven andere vooraanstaande leden van de Haagse aristocratie: L.R. Beijnen, praeceptor gymnasium, J.J. van den Berg, E.J.A. graaf van Bylandt, twee maanden eerder aangetreden als gouverneur van Zuid-Holland, J.W. Gefken, advocaat-generaal Provinciaal Gerechtshof, jhr. L.R. Gevaerts, lid Gedeputeerde Staten en juist afgetreden als waarnemend gouverneur, C. de Zwaan en J. de Zwaan Zzn. Het merendeel der genoemden zou samen met de afwezige Æ. Mackay op 2 oktober de door Groen opgestelde *Kennisgeving aan den Kerkeraad der Nederlandsche Hervormde Gemeente van 's-Gravenhage* tekenen, waarin zij instemming bevestigden met de eveneens door Groen opgestelde *Verklaring van beginselen* van Odeon.⁴² Er was meer dat (althans een deel van) de heren bond: de strijd voor eigen protestants-christelijk onderwijs. In 1849 zouden Groen, Beijnen, Gevaerts, Mackay, Singendonck en hun medestanders dankzij Thorbecke in de Hofstad de eerste bijzondere protestants-christelijke school kunnen openen.

Onduidelijk is of er ook minder vooraanstaande leden van de Haagse gemeente in Amsterdam aanwezig waren. Daartoe zouden de 153 handtekeningen nagelopen moeten worden onder een op 23 december 1853 gedateerd *Protest*, waarmee orthodoxe leden het beroepen van een onrechtzinnige predikant in de per 1 januari 1854 openvallende plaats van (dan) emeritus H.P. Timmers Verhoeven trachtten te voorkomen. Evenzo zouden de 202 signaturen gecontroleerd moeten worden waarmee dezelfde groep begin februari 1854 protesteerde tegen het inmiddels door de kerkenraad opgesteld negental, waaronder ook de naam van de nadien zo omstreden J.C. Zaalberg. De namen die in verband met het *Protest* in de literatuur genoemd worden – M. de Bruijn, J.W. Lies jr., G.J. Thierry en D.J. Meijboom jr. – komen niet voor op de presentielijst van Odeon. Toch is alleen al het aantal ondertekenaars veelzeggend, zeker als men de tekst van het (ongetekend in druk verschenen) *Protest* daarbij betreft. Het stuk opent namelijk met een citaat uit een in 1821 in Nederland verschenen werkje van de Geneefse Réveilpredikant Ami Bost. Verderop wordt verwezen naar de actie van Moorrees uit 1841 en twee werkjes van respectievelijk de Leidse rechter J.H. Lisman (†1842) en de Amsterdams arts Z.H. van der Feen (†1845), die na de synode van 1841 ter verdediging van Moorrees' actie bij J.H. den Ouden waren verschenen. Beide auteurs waren bevindelijk-gereformeerd. Dat gold vooral voor Van der Feen, die meer bij Den Ouden had gepubliceerd en samen met G. Steijling en J. de Voogt eind maart 1841 openlijk had opgeroepen tot steun aan Moorrees' adres. Niet alleen H.J. Koenen, maar ook de streng-orthodoxe Van der Kemp

⁴² [GvP], *Kennisgeving* (...), 's-Gravenhage 1848. De namen op *Kennisgeving*, 23; evenzo bij: E.J.W. Posthumus Meyjes, *Hervormd 's-Gravenhage in de negentiende eeuw*. (...), 's-Gravenhage 1935, 97. De door GvP vooraf voorbereide *Verklaring* alsook de *Kennisgeving* in: GvP, *Verspreide geschriften* II, Amsterdam 1860, 97-101. De beroepen van J.J. van den Berg, C. en J. de Zwaan kon ik niet achterhalen.